

7 februari 2019: REACTIE VSCD – Sectoradvies Muziektheater: ‘Later is al lang begonnen. Het muziektheater van de toekomst’

T.a.v. de Raad voor Cultuur
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
(cc Minister Drs. I.K. van Engelshoven)

Beste leden van De Raad voor Cultuur,

Namens de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD), dé belangenbehartiger van 145 theaters en concertpodia in Nederland, deel ik met deze brief graag onze reactie op het sectoradvies muziektheater ‘Later is al lang begonnen. Het muziektheater van de toekomst’, verschenen op 15 januari 2019. Deze reactie is een uitnodiging om samen in gesprek te gaan om de rol van de podia ten behoeve van een goed muziektheaterklimaat nader te beschouwen en tot concrete suggesties voor verbetering te komen.

We zijn zeer verheugd te lezen dat de Raad het Rijk adviseert in afstemming met andere overheden en fondsen te bekijken wat elke stedelijke cultuurregio nodig heeft aan aanbod en hoe dit, in afstemming met theaters, kan worden gecreëerd. We zijn blij met de erkenning van de rol van de podia in dit advies. De VSCD kan het uiteraard niet oneens zijn met de hoofdaanbevelingen van het advies:

- Maak overheids geld vrij om de musical in Nederland artistiek vooruit te helpen.
- Geef de reizende muziektheatergezelschappen meer vlees op de botten om hoogstaande voorstellingen te kunnen maken.
- Creëer ruimte voor kwalitatief, toegankelijk muziektheater voor een breder publiek.

Deze reactie zal zich met name richten op de laatste aanbeveling en zal achtereenvolgens ingaan op de onderwerpen: programmering en publiek, samenwerking tussen podia en gezelschappen, afstemming rijk en regio en collectieve dataverzameling en promotie.

Programmering en publiek

De Raad schetst dat muziektheater in Nederland anno 2019 niet over publieke belangstelling heeft te klagen. De discipline roert zich actief in het artistieke en maatschappelijke debat en dat wordt opgepikt, zo schrijft de Raad. De cijfers uit het Theater Analyses Systeem (TAS) van de VSCD onderschrijven dit en laten een toename zien in zowel aantal producties als aantal bezoeken als het gaat om zowel commercieel als gesubsidieerd muziektheater.

De Raad schetst in zijn advies dat hij theaters ziet die zich weinig artistieke risico's kunnen veroorloven. Dit beeld herkennen wij en we zijn blij dat de Raad dit opmerkt. Later in het advies pleit de Raad voor meer financiële middelen voor theaters, zodat ze daarmee betere voorstellingen kunnen laten zien aan het publiek. Hiermee zijn we het als vertegenwoordiger van de Nederlandse podia en concertzalen uiteraard eens. Wel make we de aantekening dat het laten zien van een

grotere diversiteit aan kwalitatief hoogwaardige voorstellingen en het nemen van grotere artistieke risico's alleen mogelijk is in intensieve samenwerking met de gezelschappen. Binnen de samenwerking moet oog zijn voor met name de publieksonwikkeling, educatie, innovatie en talentontwikkeling.

Samenwerking tussen podia, opleidingen en gezelschappen

De Raad is van mening dat het experimenteerklimaat voor de Nederlandse musical ontbreekt. Dit beeld willen we nuanceren: de aanwezigheid en het succes van de Theateralliantie (ook in het advies geprezen) is hier volgens ons juist een goed voorbeeld van. Een intensievere samenwerking tussen aanbod en afname, waarbij de behoeftes van de regio worden geïnventariseerd, is in onze ogen wel nodig. Het door de Raad voorgestelde Off Broadway Circuit, zou daar een uitvloeisel van kunnen zijn.

Wij onderschrijven de constatering dat er experimenteerterruimte nodig is om zo'n circuit tot ontwikkeling te laten komen. Naar ons idee zou daar bij voorkeur een brug kunnen worden geslagen met de internationaal hoog aangeschreven opleidingen voor musical en muziektheater in Nederland. In de betreffende regio's kunnen de podia ruimte bieden aan jonge makers om tot nieuw repertoire te komen. Vervolgens is het wel zaak om met name de andere regioschouwburgen te helpen om kleinschaliger gesubsidieerd muziektheater tonen.

De Raad stelt dat veel zalen in regioschouwburgen niet groot genoeg of onvoldoende technisch geoutilleerd zijn om voorstellingen te kunnen boeken. Voor de meeste regioschouwburgen ontbreekt inderdaad de schaal en het draagvlak om langere speelreeksen van grootschalige producties te brengen. Dat is dan ook niet zozeer de wens van die podia. De kansen liggen binnen dit genre in de verbreding en verdieping van het programma met hoogstaand kleinschalig musical en muziektheater. De regioschouwburgen zijn daarvoor perfect technisch geoutilleerd, maar het ontbreekt veelal aan voldoende programmabudget om dat aanbod mogelijk te maken.

Afstemming rijk en regio

Binnen die samenwerking zou het bevorderlijk zijn dat, zoals de Raad bepleit, er een betere afstemming is tussen rijks- en regionaal beleid waardoor er geen contrasterende subsidieafspraken binnen overheden meer bestaan. Het voorstel om het beleid van de Rijksoverheid beter af te stemmen met dat van fondsen, provincies en gemeenten door in gezamenlijkheid een aantal beleidsspeerpunten vast te stellen juicht de VSCD van harte toe. Graag denken we mee over de inhoud van dergelijke speerpunten.

De Raad stelt dat het belangrijk is om de makers een platform te geven die straks in staat zijn het muziektheater een eigentijdse stem te geven. Hier liggen volgens de Raad mogelijkheden in de stedelijke cultuurregio's, waar een productielaag kan ontstaan waar muziektheatermakers werk kunnen maken voor een publiek ter plaatse, gecreëerd vanuit de artistieke drijfveren van de makers en aansluitend op de samenstelling en interesses van dat publiek. De VSCD deelt de constatering van de Raad dat deze laag nu gemist wordt in de stedelijke cultuurregio's.

Daarnaast adviseert de Raad opnieuw, net als in de adviezen over de theater- en danssector, om een garantiefonds of *revolving fund* in het leven te roepen voor vrije producenten, te bekostigen door de sector met een startsubsidie van de Rijksoverheid. Dit juichen wij, net als bij de andere adviezen, van harte toe.

Collectieve dataverzameling en promotie

De VSCD zet zich in voor optimaal functionerende podia. Ons doel is het versterken van de positie van de podia met een grote representatie van een brede achterban. We zijn trots dat we bij het versterken van onze positie het initiatief hebben genomen tot samenwerking in de Digitale

Infrastructuur Podiumkunsten. Het is goed om te merken dat dit de Raad deze samenwerking ook signaleert en toejuicht. Daarnaast hebben we het initiatief genomen voor een samenwerking voor collectieve promotie in de sector binnen de Stichting Promotie Theater- en Concertbezoek (SPTC).

Kort en goed

De VSCD denkt graag mee over de rol van de podia ten behoeve van een goed muziektheaterklimaat. Hieronder kort onze aanbevelingen, suggesties en vragen op een rij:

- Meer financiële middelen voor theaters om een grotere diversiteit aan en kwalitatief hoogwaardige voorstellingen te laten zien aan het publiek is alleen succesvol wanneer er sprake is van een intensieve samenwerking met de gezelschappen, waarbinnen oog is voor met name de publieksontwikkeling, educatie, innovatie en talentontwikkeling.
- Het experimenteerklimate voor de Nederlandse musical ontbreekt niet, maar een intensievere samenwerking tussen podia, opleidingen en gezelschappen is nodig. Hier vloeit mogelijk het door de Raad voorgestelde Off Broadway Circuit uit voort.
- De regioschouwburgen zijn perfect technisch geoutilleerd, maar het ontbreekt veelal aan voldoende programmabudget om het tonen van hoogwaardig muziektheateraanbod mogelijk te maken.
- De VSCD denkt graag mee over de inhoud van de beleidspeerpunten om het beleid van de Rijksoverheid beter af te stemmen op dat van fondsen, provincies en gemeenten.
- De VSCD erkent de constatering van de Raad dat een middenlaag van kleinschalig, goed gemaakt, toegankelijk aanbod dat aansluit op de wensen en interesses van het publiek in de uiteenlopende stedelijke cultuurregio's ontbreekt.
- De VSCD ondersteunt de aanbeveling om een *revolving fund* op te richten voor vrije producenten.

In deze brief hebben we getracht een kleine voorzet te doen. We gaan graag in gesprek om de rol van de podia ten behoeve van een goed muziektheaterklimaat te bespreken.

Hartelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Leontien Wiering
Gedelegeerd bestuurder VSCD a.i.